

UNIwersYTET
Andrzeja Frycza Modrzewskiego
w Krakowie

Collegium Medicum Wydział Lekarski

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa kierunku: Kierunek lekarski
Poziom: Studia jednolite magisterskie
Forma: Studia stacjonarne
Rok akademicki: 2024/2025
Język studiów: polski

MEDYCYNĄ PALIATYWNA	
NAZWA PRZEDMIOTU	Medycyna paliatywna
LICZBA PUNKTÓW ECTS	2
JĘZYK WYKŁADOWY	polski
PROWADZĄCY	dr hab. Tomasz Grądalski, prof. UAFM mgr Elżbieta Wesołek lek. Joanna Sojka lek. Małgorzata Kulis mgr Anna Białoń-Janusz
OSOBA ODPOWIEDZIALNA	Dr hab. Tomasz Grądalski
LICZBA GODZIN	
WYKŁADY	12 godz.
ĆWICZENIA	18 godz.
CELE PRZEDMIOTU	
CEL 1	Wiedza i umiejętności dotyczące podejścia do pacjentów z zaawansowaną chorobą oraz będących u kresu życia.
CEL 2	Wiedza i umiejętności w postępowaniu w objawach fizycznych, psychospołecznych i duchowych pacjentów z zaawansowaną chorobą oraz ich rodzin.
EFEKTY UCZENIA SIĘ	

MEDYCYNA PALIATYWNA

MW1	Uznanie integracji opieki paliatywnej z głównym nurtem opieki medycznej oraz odpowiedzialności lekarza za zabezpieczenie komfortu i godności ciężko chorego i jego rodziny (E.W27)
MW2	Uznanie zasad prawidłowego definiowania i komunikowania optymalnych celów opieki medycznej w zaawansowanej chorobie (E.W28)
MW3	Uznanie wielowymiarowej natury objawów towarzyszących zaawansowanej chorobie oraz znajomość zasad objawowego postępowania niefarmakologicznego i leczenia farmakologicznego (E.W28-29)
MU1	Umiejętność rozpoznawania wielowymiarowych problemów oraz komunikowania się z chorym i jego rodziną u kresu życia (E.U21)
MU2	Umiejętność zarządzania objawami towarzyszącymi zaawansowanej chorobie (E.U16, E.U18)
MU3	Umiejętność kwalifikowania chorego do opieki ambulatoryjnej, domowej i stacjonarnej (E.U20)

WYMAGANIA WSTĘPNE

Wiedza w zakresie rozpoznania, przebiegu i terapii modyfikujących naturalny przebieg (przyczynowych) schorzeń przewlekłych, w tym szczególnie przewlekłej niewydolności serca, przewlekłej obturacyjnej choroby płuc, nowotworów złośliwych, schorzeń neurodegeneracyjnych oraz przewlekłej niewydolności nerek i wątroby.

TRZĘCI PROGRAMOWE

SZCZEGÓŁOWY OPIS BLOKÓW TEMATYCZNYCH

WYKŁAD 1	Założenia opieki paliatywnej, wskazania do objęcia opieką
WYKŁAD 2	Komunikowanie się z chorym u kresu życia i jego rodziną
WYKŁAD 3	Strategia zarządzania terapeutycznego u schyłku życia
WYKŁAD 4	Ból w przebiegu zaawansowanej choroby
WYKŁAD 5	Postępowanie w pozostałych objawach w okresie schyłkowym
WYKŁAD 6	Ocena jakości życia i jakości opieki u chorych u kresu
ĆWICZENIE 1	Komunikowanie celów opieki medycznej (np. techniki SPIKES, REMAP i NURSE)
ĆWICZENIE 2	Rozpoznawanie problemów chorego w zespole wielodyscyplinarnym (skale IPOS i ESAS)

MEDYCYNA PALIATYWNA

ĆWICZENIE 3	Objawy z przewodu pokarmowego (zakażenia jamy ustnej, nudności i wymioty, zaparcia stolca, niedrożność, medycznie wspomagane żywienie i nawadnianie)
ĆWICZENIE 4	Objawy psychologiczne (lęk, depresja, majaczenie, otępienie, dystres duchowy, sedacja paliatywna)
ĆWICZENIE 5	Obrzęki w zaawansowanej chorobie (patofizjologia, powikłania, farmakoterapia, fizjoterapia)
ĆWICZENIE 6	Specyfika farmakoterapii u kresu życia (drogi i sposoby podania leków, dawki równoważne, typowe błędy)
ĆWICZENIE 7	Postępowanie w wybranych zaawansowanych schorzeniach towarzyszących (cukrzyca, zatorowość, steroidoterapia)
ĆWICZENIE 8	Odleżyny i owrzodzenia (profilaktyka, rozpoznanie, postępowanie)
ĆWICZENIE 9	Opieka ostatnich dni życia (planowanie opieki, rozpoznanie okresu umierania, towarzyszenie choremu i rodzinie)

METODY DYDAKTYCZNE

	Wykład Nauczanie przy łóżku chorego Analiza przypadku, dyskusja, zajęcia praktyczne Udział w wykonywaniu procedur
--	--

NAKŁAD PRACY STUDENTA

GODZINY KONTAKTOWE Z NAUCZYCIELEM AKADEMICKIM	30 godzin
GODZINY BEZ UDZIAŁU NAUCZYCIELA AKADEMICKIEGO	Przygotowanie do zajęć w tym analiza literatury – 15 godz.. Przygotowanie do egzaminu - 15 godz.
SUMARYCZNA LICZBA GODZIN DLA PRZEDMIOTU	60 godzin

REGULAMIN ZAJĘĆ I WARUNKI ZALICZENIA

Obowiązkowe uczestnictwo w wykładach oraz aktywna obecność na zajęciach praktycznych (usprawiedliwiona nieobecność na zajęciach praktycznych wymaga odrobienia zajęć w uzgodnieniu z osobą prowadzącą zajęcia).

MEDYCYNA PALIATYWNA

METODY OCENY POSTĘPU STUDENTÓW

W ZAKRESIE WIEDZY	Pisemny egzamin testowy
W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI	Zaliczenie ćwiczeń na podstawie aktywności i umiejętności praktycznych
W ZAKRESIE KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH	Obserwacja zachowania wobec pacjentów, kolegów, ocena pracy w grupie.
SPRAWDZIANY KSZTAŁTUJĄCE	Nie dotyczy
SPRAWDZIANY PODSUMOWUJĄCE (I i II termin)	Termin I: Test wielokrotnego wyboru (MCQ) – 30 pytań. Termin II: Egzamin ustny - 3 losowane pytania, z których jedno obejmuje analizę przypadku klinicznego. System oceniania zgodny z wydziałowym protokołem egzaminu ustnego. Każda z odpowiedzi oceniana jest w skali punktowej 0-3. Przyznawanie liczby punktów następuje według następujących zasad: 0 – brak odpowiedzi, lub odpowiedź błędna; 1 – odpowiedź niepełna, wymaga pytań dodatkowych, zawiera błędy, brak zrozumienia; 2 – odpowiedź zadowalająca (brak poważniejszych błędów), wystarczające zrozumienie; 3 – odpowiedź wyczerpująca, przedstawiona z pełnym zrozumieniem.

KRYTERIA EGZAMINU/ ZALICZENIA Z OCENĄ

NA OCENĘ 3,0	pozytywny wynik w zakresie umiejętności oraz wynik testu 60-64%
NA OCENĘ 3,5	pozytywny wynik w zakresie umiejętności oraz wynik testu 65-69%
NA OCENĘ 4,0	pozytywny wynik w zakresie umiejętności oraz wynik testu 70-79%
NA OCENĘ 4,5	pozytywny wynik w zakresie umiejętności oraz wynik testu 80-89%
NA OCENĘ 5,0	pozytywny wynik w zakresie umiejętności oraz wynik testu 90-100%

LITERATURA OBOWIĄZKOWA

- [1] Interna Szczeklika, rozdział Opieka paliatywna. Wyd. Medycyna Praktyczna (wydanie z 2018 lub nowsze)
- [2] Remi C, Bausewein C. Leki w medycynie paliatywnej. Wyd. Edra Urban & Partner 2021
- [3] Payne S. Program PACE: „Kroki do sukcesu” (online: https://epi.cm-uj.krakow.pl/eupace_pl/?page_id=305)

LITERATURA UZUPEŁNIAJĄCA

MEDYCYNA PALIATYWNA

- [1] Ciałkowska-Rysz A, Dzierżanowski T. (red.) Medycyna paliatywna. Wyd. Termedia 2019
- [2] Olejniczak M. Bioetyka cnót. Wyd. WN Katedra 2017
- [3] Beauchamp TL, Childress JF. Zasady etyki medycznej. Wyd KiW 1996
- [4] Leppert W. Praktyczny przewodnik medycyny paliatywnej i opieki wspierającej Wyd. VM Media 2019
- [5] Filipczak-Bryniarska I. (red.) Analiza przypadków klinicznych w opiece paliatywnej. Wyd. Termedia 2019
- [6] Grądalski T. Obrzęk związany z zaawansowanymi schorzeniami – przyczyny, rozpoznanie i postępowanie lecznicze w opiece paliatywnej i hospicyjnej. Medycyna Paliatywna 2019; 11 (1): 1-8
- [7] Wilcock A, Twycross R, Stark Toller C. Introducing palliative care (6th ed. or newer)
- [8] Palliative Care Formulary (5th ed or newer)
- [9] Weisbrod N. Primary Palliative Care in Dementia. Neurotherapeutics 2022
<https://doi.org/10.1007/s13311-021-01171-x>